

เทศน์เช้า วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๖

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! เราตั้งใจนะ เวลาเขาชี้ถึงความบกพร่องของเรา เห็นไหม เขาเรียกขุมทรัพย์ๆ เราเองไม่เห็นจุดบกพร่องของเราหรอก เราจะเห็นแต่ว่าเราทำถูกต้องดีงามทั้งนั้น ถ้าความถูกต้องดีงาม พุทธศาสนา สิ่งที่ดียิ่งกว่านี้ยังมีอยู่ สิ่งที่ดียิ่งกว่านี้ยังมีอยู่ ระยะเวลาที่เราต้องเดินไป ถ้าเบสิก พื้นฐานมันแค่นี้ เวลาโตขึ้นมามันได้เท่านี้แหละ ถ้าพื้นฐานมันดีนะ มันจะก้าวไปได้ไกลมากเลย ถ้าก้าวไปได้ไกลมาก คุสึ เวลาพุทธศาสนาถึงสอนให้ทำความสงบของใจ ทำความสงบของใจ ถ้าเบสิกมันดี พื้นฐานมันดีนะ เราจะเดินไปได้ไกลกว่าคนอื่น ถ้าพื้นฐานของเรามันอ่อนแอแน่นะ เราก็ก้าวไปได้ แต่เราไปได้แค่นั้นเอง

นี่ก็เหมือนกัน ไปวัด วัดต้องมีความร่มเย็นเป็นสุขสิ ไปวัดแล้ววัดต้องมีคุณงามความดี ไปที่วัดแล้ววัดต้องดูแลดี มันก็เป็นประเพณีวัฒนธรรม เราก็ก้าวไปได้แค่นั้นแหละ แต่เวลาไปหาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มนต์ ท่านขนานเอาทั้งนั้นแหละ เวลาที่ท่านขนานเอาขนาดไหน ท่านสร้างเพชรเม็ดงามๆ ไว้ในศาสนานะ หลวงปู่มนต์ท่านสร้างแต่เพชรงามๆ ไว้ในศาสนา แต่เวลาเข้าไปหาท่านนะ ไม่มีหรอกที่จะมาโอ้อวด ไม่มีหรอก ท่านลงเสียทั้งนั้นแหละ ยิ่งลงเสียเท่าไรนะ พื้นฐานมันดี พอพื้นฐานมันดีมันจะก้าวไปได้ไกลมาก ยิ่งก้าวไปได้ไกล แต่เรา พื้นฐานเราอ่อนแอ พอพื้นฐานเราอ่อนแอ เราไปถึงวัดแล้วก็ต้องให้คนเอาอกเอาใจ เอาอกเอาใจ เอาอกเอาใจมันก็เอาอกเอาใจกิเลสไป

หลวงตาท่านพูดบ่อย ไม่ขออนุญาตกิเลสแล้วค่อยเทศน์นะ ไม่มีลูกหน้าปะจมูก จมูกขาด เต็ดขาด ธรรมมันคือธรรม เวลาหลวงตาท่านอยู่กับหลวงปู่มนต์ ท่านบอกเลย เวลาอยู่โดยการส่วนตัว เหมือนพ่อกับลูก รักกันมาก เพราะอะไร เพราะหลวงปู่มนต์ท่านชราภาพ ดูหลวงตาสี ท่านบอกบิณฑบาตก็ขังเวียนศีรยะ เวลาเก็บงะๆ มันก็ขังเวียนแล้ว แล้วหลวงปู่มนต์ หลวงปู่มนต์ท่านก็ชราภาพ เวลาบอกว่าเวลาบิณฑบาตก็บอกว่าขอให้ไม่มีบิณฑบาตได้ไหม ท่านก็ไม่ยอม ท่านจะทำเป็นแบบอย่าง ถ้าอย่างนั้นขอครึ่งทาง พอไม่ได้ก็อยู่ที่ปากประตู สูดท้ายแล้วบิณฑบาตบนศาลา

นี่ไง เวลาอยู่ด้วยกันมันรักกันอย่างกับลูก ลูกกับพ่อรักกัน มันมีความผูกพันกันมาก แต่เวลาถามเรื่องปัญหาท่านบอกว่าหงายท้องทุกทีเลย ถ้าหันเข้ามาธรรมนะ ไม่มีลูกกับพ่อ สัจจะคือ สัจจะ สัจจะอันเดียว ความดีคือความดี แล้วความดีแท้มันมีหนึ่งเดียว ฉะนั้น เราต้องการเข้าถึงความดีอันนั้น ฉะนั้น ความดีอันนั้น เราจะเดินไปได้ไกลแค่ไหน ถ้าเราจะเดินได้ไกลมาก เราจะซึมซับเรื่องอย่างนี้ ซึมซับว่าเหตุพื้นฐานของมัน สัตเลขธรรม ๑๐ ความมกน้อย ความสันโดษ ความวิเวก ศาสนาพุทธสอนที่นี้

ถ้าศาสนาพุทธสอนเข้ามาถึงความรู้สึกของใจ คนเราเกิดมามีกายกับใจนะกายกับใจ ถ้ามีร่างกาย ร่างกายเวลามันเหนื่อยยาก พักมันก็หายเหนื่อยนะ เวลามันทุกข์มันยาก ไปหาหมอเจ็บไข้ได้ป่วย เขาผ่าตัด เขาเปลี่ยนอวัยวะทั้งนั้นแหละ แต่กิเลสไม่มีใครผ่าตัดให้ได้ เราผ่าตัดกิเลสสิ ตัดกิเลสฉันทิ้งให้ทีหนึ่ง ตัดความทุกข์ทิ้งให้ฉันทัดความทุกข์ของฉันทิ้งให้ที ตัดความทุกข์ที่ไหน มีใครตัดความทุกข์ให้ได้ จะจ้างเท่าไรก็ได้ หมอที่ไหนจะตัดให้ได้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชี้ทางเท่านั้นนะ แต่ร่างกายเราเจ็บไข้ได้ป่วย เห็นไหม ไปหาหมอ หมอเปลี่ยนให้ได้ อวัยวะนี้เปลี่ยนให้ได้ทั้งนั้นแหละ เหนื่อยกายก็พักซะ เหนื่อยกายก็พักเสร็จแล้วมีกำลังใจค่อยมาทำใหม่ เพราะเรามีคุณธรรมขึ้นมา เราจะเหนื่อยกายมันก็เหนื่อยเฉพาะกาย หัวใจไม่เหน็ดเหนื่อยไป แต่ถ้าหัวใจเราไม่มีคุณธรรมนะ พอมันเหนื่อยกายขึ้นมา โรคเครียดๆ มันเหนื่อยกายขึ้นมามันก็บีบคั้นหัวใจเราด้วย ถ้าหัวใจเรามีคุณธรรม เห็นไหม ร่างกายมันเหนื่อยก็พักซะ เราก็รู้ที่อยู่ทำงานมันก็เหนื่อยอย่างนี้

คูสิ คนเขาออกกำลังกาย เหนื่อไหลไคลย้อย เขาทำทำไมล่ะ? เขาทำเพื่อร่างกายเขาแข็งแรง สมบูรณ์ เห็นไหม สุขภาพเขาแลออกมาด้วยการออกกำลังกายของเขา หัวใจของเรา ถ้าเราจะมีคุณงามความดี มีคุณงามความดี เราต้องมีพุทธโธ ถ้าเรามีพุทธโธ เรามีสติพุทธโธ พุทธโธๆ ใว้ให้จิตมันมีกำลังขึ้นมา ถ้าจิตมีกำลังขึ้นมา มันจะมีกำลังของมันขึ้นมา แล้วมันฝึกหัดใช้ปัญญาไป

ถ้าพื้นฐานของเราดีนะ เราจะก้าวไปได้ไกลกว่าเขา ถ้าพื้นฐานของเราไม่ดีนะ เราก้าวไปได้โดยธรรมชาติคนเกิดมาโดยร่างกายมันต้องเติบโตแน่นอน คนเกิดมาต้องเป็นผู้ใหญ่ไปแน่นอน แล้วก็ชราภาพไปแน่นอน ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุดแน่นอน แล้วหัวใจละหัวใจมันมีแก้วมีเต่าไหม ถ้ามันแก้วมันเต่า ตอนที่มันเป็นเด็กเราก็ว่าอยากจะโต เด็กๆ ทุกคนอยากจะเป็นผู้ใหญ่ เด็กๆ ทุกคนไม่อยากมีพี่เลี้ยง ไม่อยากให้ใครควบคุม เด็กมันอยากจะเป็นอิสระภาพของมัน เวลามันโต

ขึ้นมาแล้วมันว่าแหวนะ มันอยากจะกลับไปเป็นเด็ก มันอยากจะให้คนคอยดูแลมัน มันอยากจะให้คนประคองมัน เพราะมันโตขึ้นมาแล้วต้องรับผิดชอบ

แต่ถ้าเราฝึกหัวใจของเขาไว้ ลูกเราทุกคน ใครมีลูกมีเต้าก็อยากให้ลูกเราเป็นคนดี ๆ ใครไม่ อยากให้ลูกเป็นคนดีบ้าง ใคร ๆ ก็อยากให้ลูกเป็นคนดี ลูกเป็นคนดี มันดีที่ไหนล่ะ ถ้าหัวใจมันดี เพื่อนมันก็ชักจูงมันไปไม่ได้ ถ้าหัวใจมันอ่อนแอ มันออกจากบ้านไปมันก็อ่อนแอตั้งแต่ออกจาก บ้านไปแล้ว มันจะไปหาเพื่อนมันแล้ว แล้วมันไปคบกับเพื่อนมันก็ไปนินทาบ้านนั้นให้เพื่อนมัน ฟัง ให้เพื่อนมันจูงมันไป แล้วเราจะทำอย่างไรล่ะ เราจะทำอย่างไร

เราก็ต้องปรับตัวเราให้เข้ากับลูกของเรา ให้ลูกไว้วางใจเราให้ได้ ถ้าไว้วางใจขึ้นมา คุยกัน พัฒนากัน เพราะเขาโตขึ้นมาเขาจะรู้ของเขาได้ นี่มันโตขึ้นมาจะ พอเด็กมันโตขึ้นมา เด็กที่มีปม ค้อย พอโตขึ้นมาเขาจะคิดของเขาได้ เพราะอะไร เพราะว่าคนเรามันมีเวรมีกรรมต่อกัน เรื่อง เศรษฐกิจมันบีบคั้นก็มี เห็นไหม ทุกข์เพราะเศรษฐกิจ ทุกข์เพราะสังคม ทุกข์เพราะต่างๆ ถ้าอย่าง นี้ เขามีอย่างนี้ เราไม่เทียบหน้าเทียบตา เราก็ต้องพยายามพูดคุยให้เข้าใจกัน ถ้าพูดคุยให้เข้าใจกัน เข้าใจ กันเพื่ออะไรล่ะ

เหนื่อยกายก็พักซะ ถ้าเหนื่อยหัวใจนะ ถ้ามันเป็นปมกันไป เป็นปมไปมันจะฝังใจไป ถ้า เป็นปมฝังใจไป ทำอย่างไร ทำอย่างไร ทางจิตแพทย์เขาก็พยายามจะขุดปมนั้นออกให้ได้ ถ้าขุดปม นั้นออกไม่ได้ เขาก็ใช้ยา ใช้ยากลับมาที่ไหนล่ะ? ใช้ยากก็กลับมาที่ร่างกาย เพราะคนมีกายกับใจ จิตใจก็อยู่ในร่างกายนี้ ถ้าร่างกายมันมีคุณธรรมขึ้นมา มีคุณธรรมขึ้นมา

เหนื่อยนักก็พักซะ มันเหนื่อย เหนื่อยทั้งนั้นแหละ แม้แต่หายใจเข้าหายใจออก อย่างเรา เป็นปกตินะ ไปคุณป่วยสิ เขาต้องให้ออกซิเจนเพราะอะไร เพราะหายใจไม่ได้ แค่ออกซิเจนเข้า หายใจออก คนเจ็บไข้ได้ป่วยนี้ทุกข์มากนะ หายใจขัด หายใจไม่ได้ แม้แต่หายใจเข้าหายใจออกก็ เป็นงานอันมหาศาล แล้วมันก็เป็นงานหนักของคนทีทุกข์ที่ยากแล้ว แต่ของเรายังปกติอยู่ เรายัง ปกติอยู่ เรายังหายใจสะดวกมาก ต้องการอากาศบริสุทธิ์ จะไปพักผ่อนเพื่อหาอากาศบริสุทธิ์ เพื่อ หายใจได้เต็มปอด ถ้าเต็มปอดมันมีความสุขของมัน แต่นั่นมันก็เป็นความสุขแล้ว ถ้าเป็นความสุ ขนะ ถ้าเราพักมาที่ใจนี้

กลิ่นของสีด กลิ่นของดอกไม้ ดอกไม้บางชนิดสวยมาก แต่กลิ่นเหม็น ไม่มีใครอยากได้ เขาอยู่ไกลๆ เขาไม่อยากเข้าใกล้ ดอกไม้บางชนิดรูปร่างลักษณะไม่สวยเลย แต่กลิ่นหอมมาก

กลิ่นหอม ร่างกายก็เปรียบเหมือนดอกไม้ กลิ่นเกสรของมัน กลิ่นของมันก็คือหัวใจ ถ้าหัวใจเราทำ
คุณงามความดีของเรา กลิ่นหอมทวนลม กลิ่นหอมทวนลม ถ้ากลิ่นของเรานั้นดี

พุทธศาสนาสอนเรื่องนามธรรม พุทธศาสนาสอนถึงความรู้สึก เพราะความรู้สึกนี้สัมผัส
ได้ สุขทุกข์มันอยู่ที่ความรู้สึก สิ่งอื่นๆ นั้นมันเป็นรูปแบบทั้งนั้น มันเป็นกายภาพ กายภาพที่เป็น
โครงสร้างของมัน ถ้าโครงสร้างเพราะเรากำเนิด ๔ ไร กำเนิดเป็นมนุษย์ เป็นเทวดา อินทร์ พรหม
กำเนิด ๔

ถ้ากำเนิด ๔ มันมีหัวใจนี้มากำเนิด พอกำเนิด ๔ คุณติ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
เทศนาเทวดา อินทร์ พรหม เทวดา อินทร์ พรหมเขากำเนิด เขาก็พยายามรักษาใจของเขา มันมี
หัวใจตัวไปเกิดทั้งนั้นแหละ ถ้าหัวใจตัวไปเกิด พุทธศาสนาสอนที่นี้ ถ้าพุทธศาสนาสอนที่นี้ ใจ
มันสัมผัสธรรม ถ้าสัมผัสธรรม เห็นไหม เราศึกษามา ศึกษามาทฤษฎี ศึกษาเป็นปริยัติ ศึกษา
เพื่อความรู้ ถ้าความรู้ขึ้นมาแล้ว ความรู้แล้วความเป็นจริงละ ถ้าความเป็นจริงมันต้องปฏิบัติ

ถ้าเวลาปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามีสติ คนมีสตินะ คนมีสติเห็นคุณของสติ เพราะอะไร เพราะเวลา
เราทุกข์เรายาก เวลาเราขาดสติ เวลาเราฟุ้งซ่าน เราคิดไป เพราะเราขาดสติมันถึงเป็นอย่างนั้น พอ
สติเราฟื้นมา เห็นไหม สิ่งที่ว่าทุกข์เป็นยากมันวางได้หมด มันวางได้หมด มันวางได้เพราะมี
สติมันก็ปล่อย ถ้าไม่มีสติ ถ้ามันไม่ปล่อย เราจะอมทุกข์อยู่ทำไม เราจะเอาสิ่งที่เป็นพิษมาฝังใจเรา
ทำไม ถ้าสติมันมานะ พอสติมันพร้อมขึ้นมา มันวาง พอเราได้สัมผัส เราได้สัมผัส สติเกิดกับเรา
เหมือนเราไม่มีอาวุธ ไม่มีสิ่งใดอยู่ในมือเราเลย เราจะไปสู้กับสิ่งใด แต่ถ้าเรามีอาวุธขึ้นมา เราจับ
อาวุธ ถ้ามีคนจะเข้ามาทำร้ายเรา เห็นอาวุธในมือเรา จะจริงหรือปลอมเขาจะยับยั้งแล้ว

นี่ก็เหมือนกัน พอเราจับได้ สัมผัสๆ ถ้าเราสัมผัสสติ เราจะรู้ว่าสติเป็นแบบนี้ แล้วถ้าพุท
โธๆ จิตมันสงบเข้ามา สมาธิเป็นแบบนี้ มันไม่ใช่ชื่อ ที่เราศึกษาๆ ศึกษาด้วยชื่อมันมา แต่ตัวจริง
มันไม่เจอใจ พอมันเจอขึ้นมา เราได้พบเห็นอย่างนี้ นี่ใจสัมผัสๆ ชาติรู้สัมผัสธรรมๆ หัวใจนี้มัน
สัมผัสธรรม

แต่นี้วัฒนธรรมประเพณีมันก็ตกผลึกมาจากใจนี้แหละ แต่ใจเวลามันทำออกมา วัฒนธรรม
ประเพณีมันแสดงออกมามันก็วัฒนธรรมประเพณี วัฒนธรรมประเพณีมันก็เป็นแบบว่าเราจะเดิน
ไปใกล้หรือเดินไปไกล ถ้าเดินไปใกล้ ศาสนาพุทธก็ศาสนาพุทธแค่นี้ เวลาวันนักขัตฤกษ์ เห็นไหม

วันสงกรานต์ทุกคนต้องกลับไปหาพ่อแม่ ไปไหว้พ่อแม่ วัฒนธรรมประเพณีจะเดินไปแค่นี้ หรือจะเดินเข้าสู่ใจของตัว

ถ้าเดินเข้าสู่ใจของตัว จิตใจดี เห็นใหม่ ผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นเห็นตถาคต เราไหว้พ่อแม่ ไหว้แม่ เวลาวันสงกรานต์เรากลับไปไหว้พ่อแม่ ไหว้แม่ พระอรหันต์ของลูก เราเกิดมาได้ชีวิตนี้มา ชีวิตนี้มา พ่อแม่ให้มา สิทธิเสรีภาพของเราอยู่ที่พ่อแม่หมดเลย พ่อแม่ให้กำเนิดมา พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของเรา แล้วใจของเราสัมผัสฯ ธรรม ถ้าเราพุทโธฯ ถ้าจิตมันสงบเข้าไป จิตใจดีเข้าไปสู่จิตเดิมแท้ของเรา ถ้าจิตเดิมแท้ของเรา ถ้ามันออกฝึกหัดใช้ปัญญา มันจะชักพอกตัวมัน มันจะใช้ปัญญาดูแลตัวมัน นี่เรากลับไปหาพ่อแม่ กลับไปหาพระอรหันต์ของเรา กลับไปหาผู้ที่ให้ชีวิตเรา เรากลับไปสู่สมาธิ กลับไปสู่จิตใจดี กลับไปสู่ปัญญา เรากลับไปสู่ธรรม สัจธรรม ผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นเห็นตถาคต เราจะไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธะของเราใจ หัวใจของเราใจ พระอรหันต์คือพ่อแม่ของเรา แล้วจิตใจของเราที่จะมีคุณธรรมขึ้นมา จะให้มันวัดผลของเรา เราจะสร้างของเรา ถ้าเราสร้างของเราอย่างนี้

คูสิ เวลาพระสารีบุตรไปเทศน์ว่าการเอาแม่ เวลาว่าลูกของแม่เป็นพระอรหันต์ตั้งหลายองค์ แล้วแม่ทำไมยังเป็นมิฉาภิภูติ เป็นพราหมณ์อยู่ สุดท้ายแล้วพิจารณาว่าใครจะแก้แม่ได้ ก็ตัวเองต้องไปแก้แม่ของตัวเอง เวลาไปแก้แม่ เวลาจะดับขันธ เพราะรู้ว่าถึงเวลาตัวเองจะสิ้นชีวิต จะไปสิ้นชีวิตในท้องที่เกิด นี่กลับไปหาแม่ กลับไปหาแม่ แม่ก็บอกว่าลูกเราบวชมาตั้งแต่หนุ่มจนแก่ นี่คงคิดจะกลับมาสึก จะกลับมาสึกแล้วนะ แก่เฒ่าแล้วคงจะลำบากลำบากมาพอแรงแล้ว ทั้งชีวิตไม่ได้มีความสุขเลย มีแต่ความทุกข์ คงจะกลับมาหาเรา จะมาอยู่กับเรา

พระสารีบุตรรู้ถึงความรู้สึกของแม่ กลับเข้าไปในห้องที่เกิด ก็เป็นโรคท้องร่วง คั้นนั้นจะเสียชีวิต พอถึงหัวค่ำ เทวดามาอุปัฏฐาก แสงมันพุ่งเข้าไปในห้องนั้น แม่เขาเป็นพราหมณ์ พราหมณ์เขาจะคิดแต่เรื่องไทรเวชย์ของเขา เรื่องพรหมของเขา เขาเห็นเข้าไปหาลูก

“นั่นใครนะ แสงอะไรเข้ามา นั่นใคร”

“นั่นเทวดา”

อู้อู! ลูกมีศักยภาพขนาดนี้เนาะ

แล้วพอถึงเที่ยงคืน พรหมมา แสงมาพุ่งเข้าไปในห้องเลย พอแสงมา

“นั่นใครมานะ”

“พรหม”

เพราะว่าพรหมณ์เขาถือพรหมของเขาเป็นใหญ่ที่สุด เขาเคารพบูชาของเขา สิ่งที่เขาเคารพบูชา ทำไมสิ่งที่เขาบูชาทำไมกลับมาเคารพลูกชายของเรา ลูกชายของเราที่มันจะมาลึกลงๆ อยู่ที่นี่ พอจิตใจมันชักเห็นคุณค่าของลูกชายขึ้นมา ใจพองเห็นคุณค่าของลูกชายขึ้นมา ลูกชายถึงเทศน์รัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ คุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทวดา อินทร์ พรหมเป็นเด็กวัด เป็นผู้อุปฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาอุปฐากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงเห็นสังฆกรรมๆ ถึงได้เคารพบูชาธรรมในหัวใจของพระสารีบุตรด้วย ถึงอยากได้บุญจากพระสารีบุตร มาอุปฐากพระสารีบุตร นี่เทศน์ว่าการให้แม่ได้เห็น พอแม่เห็น แม่พิจารณาตาม แม่เป็นพระโสดาบัน แม่ร้องห่มร้องไห้

นี่พูดถึงเรามีพ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของเรา เรามีหัวใจของเราที่จิตใจเป็นคุณธรรมของเรา แล้วเราไปแก้พ่อแก้แม่ แก้พ่อแก้แม่ให้หัวใจเปิดขึ้นมา ภาชนะที่มันคว่ำไว้มันจะได้ไม่ได้สิ่งใดอยู่ในภาชนะนั้น หายภาชนะนั้นขึ้นมา หายภาชนะขึ้นมามันได้สิ่งใดตกในภาชนะนั้น หัวใจที่มันเปิดออกมา หัวใจที่เปิดออกมา หัวใจที่ปิดไว้ ทัศนียภาพของใจนั้นมันก็ได้แค่นั้นแหละ จะเดินไปไหน จะเดินไปใกล้หรือเดินไปไกล จะเดินไปแค่ที่ฝ่าเท้าตัวเองใช่ไหม จะเดินไปแค่ที่ปลายตีนนั้นหรือ

แต่ถ้ามันเดินไปโดยหัวใจมันเดินไปไม่มีที่สิ้นสุดนะ เพราะเดินโดยทัศนียภาพก็เดินด้วยเท้าใจ เดินด้วยเท้ามันก็ไต่แค่หัวแม่ตีนนั้นแหละ จะเดินไปแค่หัวแม่ตีนหรือ หรือจะเดินไปสู่สังฆกรรม ถ้ามันเดินไปสู่สังฆกรรมมันจะเปิดขึ้นมา

เพราะพ่อแม่ก็มีหัวใจ มีความรู้สึกเหมือนกัน พ่อแม่ก็มีพ่อแม่เพราะมีปู่ย่าตายาย เราก็เป็นลูก เราก็มีพ่อแม่เหมือนกัน ถ้าเรามีครอบครัว เราก็จะมีลูกเราไปเหมือนกัน นี่ใจ ผลของวิญญูะใจ สติศีลสมาธิธรรมเหมือนกัน มันเสมอภาคกัน แต่เพราะว่าด้วยธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เคารพบูชาพระอรหันต์ของเรา เคารพบูชาพ่อแม่ของเรา แต่เคารพบูชาพ่อแม่ของเรา ถ้าเราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา แล้วเราจะดูแลใจของเราอีกล่ะ ถ้าดูแลใจของเรา เราพัฒนาใจของเรา อริยทรัพย์มันอยู่ที่นี้ เห็นไหม นี่ผลของใจๆ นะ

เหนื่อยกายก็พักซะ ทำงานเหนื่อยแล้วก็พักผ่อนมัน เดี่ยวร่างกายมันก็ฟื้นฟูมา แต่หัวใจถ้าไม่มีคุณธรรม มันจะทุกข์ยาก มันจะเบียดเบียนบีบคั้นหัวใจเราไปเรื่อยๆ แต่ถ้ามีคุณธรรมขึ้นมาเนะ หัวใจของเรามันจะผ่อนคลาย ผ่อนคลายขึ้นมาในการดำรงชีวิต ในการดูแลเรา มันก็จะดีขึ้น ถ้าหัวใจของเราพิจารณาของเรา ชำระล้างกิเลสเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป

หลวงตาท่านไปบรรลुरुธรรมที่วัดคอดอยธรรมเจดีย์ ท่านกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กราบแล้วกราบเล่า กราบแล้วกราบเล่า เพราะเห็นบุญกุศล เห็นคุณประโยชน์ เห็นสังฆธรรม เห็นบุญกุศล เห็นที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรียกสิ่งนี้มา เห็นใหม่ มันซาบซึ่งขนาดไหน เรานะ เราโตขึ้นมา เราก็คูณอยู่กับพ่อแม่เรา เราก็เห็นคุณประโยชน์ของพ่อแม่เรา เราก็กราบแล้วกราบเล่า เราก็อุปัฏฐาก เราก็ดูแลพ่อแม่ของเราเหมือนกัน

เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นไป หัวใจของเราถ้ามันเป็นสังฆธรรมขึ้นมา มันซาบซึ่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เห็นใหม่ ถ้ามันเปิดใจ หงายภาชนะขึ้นมา มันจะเป็นประโยชน์ไปทุกๆ คน เป็นประโยชน์ไปทั้งหมด ในชาติในตระกูลของเราจะมั่นคง จะเป็นประโยชน์กับเรา แต่ถ้ามีสิ่งใดสิ่งใดที่ภาชนะที่มันคว่ำไว้ บางภาชนะก็คว่ำไว้ บางภาชนะก็หงายไว้ บางภาชนะก็มีน้ำ มีฝนตก มันก็ได้ ภาชนะนั้นมันก็มีแต่อากาศ มีแต่คว่ำไว้ บางอันเปิดภาชนะ สิ่งนี้มันเป็นผลของวิญญูะมันเป็นเรื่องของเวรของกรรม เป็นเรื่องของเวรของกรรมนะ ใครมีเวรมีกรรมอย่างใด แล้วเวลาประสบสิ่งนั้นจะต้องมีสติ

ขันติบารมี ขันติธรรม เราอดทน เราอดทนเพื่อพิสูจน์ความจริง เราจะเดินไปให้ไกล เราจะเดินไปแค่ฝ่าเท้าของเรา เราไม่ใช่เดินไปแค่ฝ่าตีนของเรา เราจะเดินให้ไปกว่านั้น ถ้าเดินไปกว่านั้น เราจะต้องมีพื้นฐานดีกว่านั้น

ในทางโลกเขา เขาศึกษามาเป็นโลกียปัญญา เวลาศึกษามาเป็นจันตมยปัญญา เป็นภาวนามยปัญญามันเกิดมาจากไหนล่ะ ภาวนามยปัญญาที่ชำระล้างกิเลสมันเกิดมาจากไหน นี่มันต้องพิสูจน์กันมาจากใจของเรา พิสูจน์ของเรา เห็นใหม่ นี่เป็นเรื่องของสังฆธรรม เรื่องของหัวใจ สิ่งที่เป็นจริงมันเป็นจริงแบบนี้ เราสร้างบุญกุศลกันแบบนี้ ไปวัดไปวาเพื่อเหตุนี้ ไปวัดไปวาเพื่อวัดหัวใจของเรา ไปวัดไปวาเพื่อพัฒนาใจของเรา ไปวัดไปวาเพื่อคุณธรรมของเรา เอวัง